

ΘΕΑΤΡΟ

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΩΡΑ»

Θα μπορούσα να δώσω στο σημείωμά μου τον τίτλο «Σωκράτης μόλις τώρα», καθώς μόλις έχω επιστρέψει από την παράσταση του Γιάννη Σιμωνίδη, παραγωγή του Ελληνικού θεάτρου της Νέας Υόρκης. Το θεατρικό δρώμενο το παρακολουθήσαμε τοποθετημένο σε διπλό πλαίσιο. Το ένα πλαίσιο είναι το θεσμικό, η παράσταση αποτελούσε την έναρξη των φετινών «Κυπρίων» και η (για τα δικά μας μέτρα) μακρά παράδοση του διεθνούς πολιτιστικού φεστιβάλ προέβαλλε το φως των προσδοκιών μας στην παραγωγή, όσο και να τις έχουμε συμμαζέψει (τις προσδοκίες, δηλαδή) λόγω συρρίκνωσης κονδυλίων. Το άλλο πλαίσιο αφορούσε τον χώρο, το Δημοτικό Θέατρο του Στροβόλου που μπόρεσε να χωρέσει την, π.χ., «Ιλιάδα» του Λιβαθινού, απ' όλες τις απόψεις έπεφτε μεγάλο για τη δράση του Σιμωνίδη. Όμως ας προσπαθήσουμε να δούμε την παράσταση εκτός πλαισίων.

Ο Σωκράτης στη σημειολογία του ελληνικού πολιτισμού είναι κείμενο ή μάλλον κείμενα του Πλάτωνα. Στην προσέγγιση του Γιάννη Σιμωνίδη ο Σωκράτης είναι σύνολο εξωτερικών συμπεριφορών. Επιθυμώντας να φτιάξει μια ζωντανή μορφή, μια συγκεκριμένη προσωπικότητα με «ανθρώπινα» χαρακτηριστικά, ο ηθοποιός παράγει ένα σύστημα εκφραστικών μέσων το οποίο έχει σκοπό να φέρει τον ήρωά του στο σήμερα, να τον κάνει προσιτό στον σημερινό θεατή, όχι απαραίτητως γνώστη των πλατωνικών κειμένων. Οι 440, όπως ανέφερε ο ίδιος, παραστάσεις του έχουν πάει σε ποικίλα γεωγραφικά και πολιτισμικά σημεία, όπου το κείμενο ακουγόταν σε αγγλική εκδοχή. Όμως η εξωτερική συμπεριφορά μεγιστοποιήθηκε στην ιεραρχία των στόχων του και έγινε αυτοσκοπός. Ο δημιουργός της παράστασης ήθελε να ανοίξει ευρύτερη πρόσβαση στο κείμενο, να προσφέρει στον λόγο του μια ελκυστική υποκριτική δράση, αλλά δεν διείδε τον κίνδυνο ο περιορισμένος αριθμός των μικροκινήσεων και των μικροεκφράσεων που χρησιμοποιούσε να οδηγήσει σε μια επαναληπτικότητα και σε μια, ίσως μη συνειδητοποιημένη από τον ίδιο, μονοτονία. Οι επαναλαμβανόμενοι επιφανειακοί τρόποι, παρά να φέρουν πιο κοντά τον λόγο, τον επισκίαζαν. Και η «φυσικότητα» της διασκευής, οι φραστικές επαναλήψεις έδιναν αίσθηση προχειρότητας. Οι τρεις καρέκλες στη σκηνή περιέκλειαν την κίνηση σε ένα τρίγωνο και δήλωναν έλλειψη σκηνοθετικής φαντασίας. Η προσπάθεια της συνεχούς επικοινωνίας με το κοινό ερχόταν σε σύγκρουση με τη φύση της θεατρικής αίθουσας. Αποτυχημένη και αταίριαστη στον θεσμό και στον χώρο θεωρώ και την απόπειρα της συζήτησης με το κοινό, μετά από το τέλος της κύριας δράσης, κατά την οποία το θέμα παράπεε μεταξύ αόριστων θεμάτων και το αμήχανο αλλά ευγενικό κοινό δεν μπορούσε να αποφασίσει σε ποιον απευθύνεται, στον ηθοποιό Γιάννη Σιμωνίδη ή στον Σωκράτη τον ίδιο.